

A-cyclus 28ste zondag door het jaar

Lezing:

- 1 Ten antwoord zegt Jezus het hun weer in zinnebeelden, hij zegt:
- 2 te vergelijken is het koninkrijk der hemelen met een mens, een koning,
die de bruiloftsdagen aanricht voor zijn zoon;
hij zendt zijn dienaars uit om de geroepenen te roepen tot de bruiloftsdagen, -
en **ze hebben niet willen komen!**
- 4 Weer zendt hij de dienaars uit, andere, zeggend:
zegt tot de geroepenen:
zie, mijn middagmaal heb ik bereid,
mijn stieren en het mestvee zijn geslacht, -
alles is bereid!- welaan, op naar de bruiloftsdagen!
- 5 **Maar zij vinden het niet belangrijk** en gaan weg,
deze naar de eigen akker, gene naar zijn handel;
- 6 de overigen overheersteren zijn dienaars,
mishandelen hen en doden hen.
- 7 De koning ontsteekt in toorn;
hij stuurt zijn troepen, laat die moordenaars ombrengen
en hun stad steekt hij in brand.
- 8 Dán zegt hij tot zijn dienaars:
het bruiloftsmaal is bereid
maar de geroepenen zijn het niet waard geweest;
- 9 trekt dan uit over de kruispunten van de wegen,
en zovelen ge maar vindt: roept ze naar de bruiloftsdagen!
- 10 Als die dienaars de stad uitkomen, de wegen op,
brengen ze bijeen állen die ze vinden, bozen zowel als goeden;
zo wordt de trouwzaal vol met aanliggers!
- 11 Als de koning binnenkomt om wie aanliggen te aanschouwen,
ziet hij daar een mens die niet gekleed is in een bruiloftskleed,
- 12 en hij zegt tot hem:
makker, hoe kom je hier binnen zonder een bruiloftskleed te hebben?
Hij verstomt.
- 13 Dán zegt de koning tot de bedienden:
bindt hem aan voeten en handen
en werpt hem uit, de buitenste duisternis in!-
dààr zal het geween zijn en het knarsen van de tanden!
- 14 Want geroepenen zijn er vele,
maar uitgelezenen weinig!
- 15 Dán gaan de Farizeeërs verder
en nemen in beraad hoe zij hem in een woord kunnen verstrikken.

Mt 22,1-15 (vertaling Naastepad) ⁱ

Overweging

Toen Koen me vroeg voor de overweging zei hij dat ik de lezing mocht kiezen uit het liturgisch aanbod van deze zondag.

Zondag A 28: Jes 25, 6-10a - Ps 23 - Fil 4, 12-14.19-20 - Mt 22, 1-14

<https://www.bijbelhuiszevenkerken.be/blog/2013/01/01/overzicht-zondagslezingen/#CyclusA>)

Een weelde is het vandaag! Een klein maar zo sprekend fragmentje uit de liefste brief van Paulus, die aan de Filippenzen, Psalm 23 die we al gezongen hebben, en in de tekst van Jesaja een maaltijd voor alle volken, een maaltijd met vette, mergrijke spijzen en met belegen wijnen, een berg waarop God de sluier wegneemt van ons zoekend bestaan, een berg waar de dood vernietigd is en alle tranen gewist worden. Er hoeft niets meer gezegd, neem en lees, we kunnen het er 'n hele week mee doen.

Het evangelie ligt moeilijker – mishandelen, werp hem buiten, tandengeknars. Jef las de evangelietekst in de verfrissende vertaling van de Naardense Bijbel.

Het Rijk der hemelen. Bij Matteüs is dat de naam voor het Rijk Gods, de heerschappij van God – het gaat dus niét over de hemel, het is geen visioen van de eindtijd. Mt heeft veel parabels en gelijkenissen over dat Rijk. En vandaag dus een moeilijke. Moeilijker, harder dan die vele mooie parabels, je mag ook zeggen pareltjes over de schat in de akker, de weduwe die blij is dat ze haar verloren geldstuk weervindt, de koopman op zoek naar mooie parels.

De gelijkenis is géén aansporing om op tijd en stond onze bezigheden te stoppen en tijd te maken voor gebed, voor de viering, voor 'n half uur mediatie of yoga of stilte.

Hoe luisterden de toehoorders van Jezus en de lezers van Matteüs naar de gelijkenis. Zo hoorden de rode draad van het acuut conflict tussen Jezus en het religieus establishment. Die willen gewoon van Jezus niet weten. Ze blijven bij hùn kijk op Gods aanbod. Ja, er dreigt doodslag en verwoesting. Dood : we staan dicht bij de arrestatie en executie van Jezus. Verwoesting: de lezers van Matteüs weet dat intussen Jeruzalem in het jaar 70 werd verwoest.

Maar wij, wat doen wij, nu, met deze gelijkenis?

We zijn genodigden, “geroepenen” vertaalt de Naardense Bijbel treffend.

Gaan we erop in? Willen we? Vinden we dat belangrijk – geroepen zijn? “Stem die mij roept” – niet nààst onze handel en wandel, niet buiten onze relatie en contacten, niet buiten de school of werk, maar net daarin. Het Rijk der hemelen, de bruiloftsdagen waarop de Stem ons uitnodigt, de roep, de roeping is er, elke dag, luisteren naar de stem die mij spreekt van de Gave en van vergeving, stem die mij doet gaan langs zijn weg, kome wat komt. Niet vergetend, wij hier, straks, bij het breken van het brood, dat op nogal wat plaatsen in de wereld mensen die luisteren naar en leven volgens die Stem, daarom gearresteerd en gedood worden. Er zijn nu meer martelaars dan in de eerste eeuwen van het christendom.

Het tweede deel van de gelijkenis verduidelijkt. Iederéén is welkom, de Gave is voor allen, vertellen ook andere gelijkenissen: God Vader “die zijn zon laat opgaan over slechten en goeden, die het laat regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen” (Mt 5,45) of het sleepnet dat in zee wordt gegooid en vissen van allerlei soort vangt (Mt 13,47), of de boer die tegen z'n knechten zegt: oppassen met onkruid trekken, je gaat ook het goede koren mee uitrukken (Mt 13,24 vv).

Plots en onverwacht, in onze oren bijna unfair in het verhaal, blijkt dat de roep, de roeping wél over iets gaat, een antwoord vraagt. Dat antwoord is het kleed dat die gast níét aan heeft. Een gelijkenis weer. Dat kleed gaat zeker niet om identiteit, klasse of stand - het gaat om iets heel dieps, niet te beoordelen van buiten af (laat staan dat we zouden veroordelen), een bruiloftskleed dat eigenlijk niet te zien is, het persoonlijk geheim van elke mens – dat kennelijk alleen de koning doorgrondt.

Nog twee moeilijke woorden in onze tekst.

Eén. Geween en tandengeknars. Een staande uitdrukking in de Bijbel voor wat bozen, spotters, onrechtbedrijvers doen tegen vromen en rechtvaardigen, “die kring van goddelozen spot met mij, knarsetandt tegen mij” klinkt het in de Psalmen (Ps 35,16), “Godvergetenen belagen de oprechte, knarsen tegen hem met hun tanden” (Ps 36,12). De Psalmen bidden dan ook dat de rollen ooit omgekeerd worden. Onze gelijkenis hoopt dat ook: knarsetand nu maar voort, daarbuiten, in het duister waar geen Stem meer te horen is.

Twee. “Geroepenen zijn er vele, maar uitgelezenen weinig!” - uitgelezen, uitgekozen zegt de Willibrordvertaling, uitverkoren, zegt het missaal. Geheim van het onzichtbare Rijk Gods. Jezus zegt het duidelijk tegen de godsdienstige leiders van toen: jullie waren geroepen, weinigen geven echt gehoor. Matteüs zegt het uitdrukkelijk in het hoofdstuk ervoor: “Het Rijk Gods zal u ontnomen worden en gegeven aan een volk dat wel de vruchten daarvan opbrengt” (Mt. 21,43). En twee bladzijden verder klinkt het: “Wie niet heeft, hem zal nog ontnomen worden zelfs wat hij heeft” (Mt. 25,29) en Frans Cromphout commentarieerde: “Wie niet heeft - wie alleen maar steriel het bestaande wil bewaren, vastleggen en clicheren - hem zal nog ontnomen worden zelfs wat hij heeft”, (Mt. 25,29) ⁱⁱ

Ik besluit. Over het Rijk der hemelen spreekt Jezus enkel in gelijkenissen, omdat hij zelf een onmetelijke gelijkenis is. Een gelijkenis of parabel kan men niet samenvatten in een conclusie. Misschien mogen we nu in deze viering wel zeggen: het Rijk der hemelen lijkt onder meer op een onzichtbaar feestkleed van dank om de Gave, van voorbede ook: “breken en delen, zijn wat niet kan, doen wat ondenkbaar is” (laatste woorden van ons openingslied). Tijd voor de maaltijd!

Geert Delbeke

De Lier, 11 oktober 2020

ⁱ In 2005 kwam in Nederland de Naardense Bijbel uit. De vertaling is het werk van dominee Pieter Oussoren. Hij wil zo getrouw mogelijk de oorspronkelijke Hebreeuwse (voor het Eerste Testament) of Griekse tekst (voor het Tweede Testament) weergeven in goed Nederlands. Mijn uitgave van 2005 is de vijfde, toen al gewijzigde druk. Intussen bleef Oussoren eraan werken. De tekst van Matteüs 22, die in De Lier werd voorgelezen, verschilt op heel wat punten al van die vijfde druk uit 2005. Ik nam hem over van het web. Op de website van het Bijbelhuis kan men gemakkelijk doorklikken naar diverse vertalingen.

ⁱⁱ Frans Cromphout (1924-2003) schreef in het maandblad *Streven* (jaargang 46, 1978-79) drie nog altijd uiterst lezenswaardige, vrij stevige artikels over hoe verschillend we ons geloof kunnen beleven, gericht op toekomst, op nu, en die verschillen hangt hij op aan Bijbelboeken of types: “Types van geloofsbeleving: 1 Exodus en Prediker – 2 Jona – 3 Apocalypsie”

Belangstelling voor die teksten van Cromphout? Mail voor een kopie naar geert.delbeke@telenet.be .